

Hvor gemmer de pengene

Det kommunale budget

Af Jette Kammer Jensen, AOF Danmark.

Ens kontoplan

Alle kommuners budgetter er bygget op over samme hovedkontoplan, som er centralt besluttet:

Hovedkonto-nr.	Kontotekst
0	Byudvikling, bolig og miljø
1	Forsyningsvirksomhed
2	Trafik og infrastruktur
3	Undervisning og kultur
4	Sundhedsområdet
5	Sociale opgaver og beskæftigelse m.v.
6	Fællesudgifter og administration

Hvert hovedområde har nogle underkonti, som ligeledes er centralt fastlagt.

Folkeoplysningen hører under hovedkonto 3 og har følgende underkonti – her kun nævnt de, som har interesse for et samråd:

Konto-nr.	Tekst
3.38.70	Fælles formål
3.38.72	Folkeoplysende voksenundervisning
3.38.72.1.001	Undervisning
3.38.73	Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde
3.38.73.1.002	Aktiviteter
3.38.74	Lokaletilskud
3.38.74.1.001	Lokaletilskud til folkeoplysende voksenundervisning
3.38.74.1.002	Lokaletilskud til frivillige folkeoplysende foreningsarbejde
3.38.74.1.092	Gebyrindtægter/folkeoplysende voksenundervisning
3.38.74.1.093	Gebyrindtægter/frivillige folkeoplysende foreningsarbejde
3.38.75	Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven
3.38.76	Daghøjskoler

Hvordan bliver budgettet til ?

Budgettet skal vedtages senest 15. oktober året før budgetåret.

Efter budgettet er vedtaget, så udarbejdes det **vedtagne budget**.

Herefter går forvaltningen i gang med at udarbejde det **fremskrevne budget**.

Det fremskrevne budget for det efterfølgende er det vedtagne budget, som så:

- Løn
- Pris
- Norm *

fremskrives.

* eks. i forhold til befolkningstallet og deres alderssammensætning.

Når det fremskrevne budget er udarbejdet, så beslutter økonomiudvalget en tidsplan for budgettet, herunder hvornår budgettet skal behandles i stående udvalg, økonomiudvalg og kommunalbestyrelsen, såvel 1. som 2. behandling.

Samtidigt kan økonomiudvalget besluttet nogle grundlæggende budgetforudsætninger, eks. rammebesparelser (eks. hver forvaltning skal præstere x % i besparelsesforslag).

Alt hvad, der foregår, er *ændringer til det fremskrevne budget*, dermed sikres det, at der altid vedtages et budget, for kommunalbestyrelsen stemmer for hver af disse ændringer.

Der stemmes principielt ikke om skatteprocenter, men om indtægter og udgifter, og derefter beregnes skatten, som den manko, der er mellem indtægter og udgifter.

Samrådets opgaver ?

- Gøre sig bekendt med tidsplanen
- Checke om det fremskrevne budget er korrekt
- Formidle tidsplanen til medlemmerne og indhent budgetønsker
- Udtale sig til budgetforslaget til 1. behandlingen i fagudvalget
- Er der et folkeoplysningsudvalg, så overvej om der kan skabes flertal her for Samrådets budgetudtalelse, kan der det, så få det på dagsorden, kan der ikke, så undlad at blive nedstemt i folkeoplysningsudvalget. **
- Gøre sig bekendt med, hvilket fagudvalg, Samrådets virkeområde/r hører til
- Tage kontakt til relevante politikere i det konkrete stående udvalg

xx) kan ske ved kontakt til tilsvarende samråd i foreningsverden.

Hvornår skal Samrådet gøre hvad ?

Det er umuligt at sige præcist, hvornår et Samråd skal gøre hvad. Der er stor forskel fra kommune til kommune, på hvilke tidspunkter det fremskrevne budget og tidsplanen er klar.

Det fremskrevne budget kan forvaltningen først komme i gang med, når det vedtagne budget er endelig færdigt. Det kan der gå relativ lang tid med, fordi der skal tilrettes efter budgetforliget, som i mange kommuner først indgås aftenen før budgetvedtagelsen. Derudover kan der være andre ting, hvor kommunalbestyrelsen giver borgmesteren bemyndigelse til at færdiggøre det vedtagne budget.

Det er derfor ikke unormalt, at det vedtagne budget først er helt færdigt i januar måned.

Herefter begynder forvaltningen at arbejde med det fremskrevne budget.

For at kunne norm-fremskrive må der udarbejdes prognoser: hvor mange borgere forventes, flyttemønstre, hvor folkeskolelever, vuggestuebørn, børnehavebørn etc., hvor mange ældre, heraf plejkrævende ældre m.v.

Prognosen ser flere år frem, fordi den også skal bruges til at vurdere anlægsbehov.

Når prognosearbejdet er færdigt, så går fremskrivningen i gang.

Et kommunalt budget er ikke nogen lille sag. Der er tale om tykke bøger. På kommunernes hjemmeside, kan man ofte kun se hovedkontiene, men selve budgettet er fyldt med specifikationer m.v.

Det tager måneder at udarbejde det fremskrevne budget, men i det fleste kommuner er det klar inden sommerferie. Før det bliver offentliggjort, skal det behandles i økonomiudvalget, der så samtidigt vedtager en tidsplan.

Tidsplanen er det vigtigt at gøre sig bekendt med.

På stort set alle kommuners hjemmeside kan man læse dagsordner og referater af økonomiudvalgets møder.

Hvornår sker det så ?

Her er den politiske kultur forskellig fra kommune til kommune.

Kendskab til det fremskrevne budget kan – hvis der er et folkeoplysningsudvalg – fås via dette, dvs. man beder om at få udskrift af det fremskrevne budget på folkeoplysningslovs kontiene.

Men skal Samrådet have indflydelse på budgettet, så skal kommentarer/forslag fremsendes til 1. behandlingen af budgettet i fagudvalget.

Der skal endda rigtig mange gode argumenter til, at få afsat flere midler, dvs. det skal kunne argumenteres sagligt og velunderbygget. Her kan befolkningsprognosen – alderssammensætningen – måske være et argument, den er i de fleste kommuner tilgængelig på hjemmesiden. Eks. bliver der færre unge og flere voksne, så skal der måske flyttes midler fra foreningssektoren over til aftenskolesektoren.

Samrådet bør gøre sig bekendt med 1. behandlingen af budgettet i fagudvalget, herunder forvaltningens bemærkninger til Samrådets kommentarer/forslag. Igen kan de ses på mange kommuners hjemmeside, ellers må Samrådet begære aktindsigt iht. Lov om Offentlighed i forvaltningen.

1. behandlingen kan give anledning til 2 typer af replikker fra Samrådet:

- Til forvaltningens bemærkninger
- Til fagudvalgets bemærkninger/beslutning

Det er mellem 1. og 2. behandlingen, at *det sner*, det er her, de politiske drøftelser så småt begynder.

Det er Samrådets opgave at sikre, at fagudvalgsmedlemmerne forstår Samrådets kommentarer og ønsker og begrundelserne herfor.

Ved kontakt til politikere, så skal Samrådet iagttage følgende:

- Fagudvalgsformanden bør altid kontaktes
- Kontakt kun eet medlem fra hvert parti, og vurder nøje, hvem det så skal være. Dette medlem skal så kontaktes af flere personer.
- Aftal hvem, der kontakter hvem. Her er de politiske oplysningsforbund interessante, fordi de ofte i deres bestyrelser har medlemmer, som er i tæt kontakt med det politiske system.
- Vær sikker på, at alle sender det samme *budskab*

Det er uklogt på dette tidspunkt at kontakte kommunalbestyrelsesmedlemmer, der ikke er medlem af fagudvalget, da de jo mest interesserer sig for eget fagudvalg.

Op mod 2. behandlingen *sner det for alvor*, og her skal Samrådet så gå i lokalpressen med sit budskab.

Efter 2. behandlingen er økonomiudvalgsmedlemmerne interessante at kontakte, og her skal følges den samme procedure, som ovenfor nævnt. Borgmesteren er født formand for økonomiudvalget.

Den sikre vej til at Samrådet taber indflydelse.

- At man først brokker sig over budgettet, når det ER vedtaget
- At man optræder uforskammet og nedladende over for kommunalbestyrelsesmedlemmer
- At man går på forvaltningerne